

СЕРІЯ «БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ»

Т. А. Дубіч

УРОКИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

2 клас

Посібник для вчителя

Тернопіль
Навчальна книга — Богдан

УДК 371.32:74
ББК 74.268.51
Д79

Рецензенти:
вчитель вищої категорії, вчитель-методист
С.К. Трач
вчитель вищої категорії, старший вчитель
Н.Я. Походжай

Серію “Бібліотека вчителя” засновано 2007 р.

Дубіч Т.А.
Д79 Уроки образотворчого мистецтва. 2 клас : посібник для вчителя / Т.А. Дубіч. —
Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2013. — 80 с. — (Серія “Бібліотека вчителя”).
ISBN 978-966-10-1765-7 (серії)
ISBN 978-966-10-3347-3

У посібнику подано конспекти уроків з образотворчого мистецтва для 2-го класу, зміст яких відповідає навчальній програмі МОН молоді та спорту України, Державному стандарту початкової загальної освіти та підручнику “Образотворче мистецтво. 2 клас” (автори С.К. Трач, М.І. Резніченко).

Для вчителів, студентів, батьків та учнів.

УДК 371.32:74
ББК 74.268.51

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема уроку	№ с.	Дата
1.	Мистецтво в нашому житті. Пропедевтичне ознайомлення з видами образотворчого мистецтва, головними засобами виразності. Малюнок “Сонячний день”.	5	
2.	Графіка як вид образотворчого мистецтва. Основні графічні матеріали та інструменти. Малюнок “Хитра пляма”.	7	
3.	Засоби виразності графіки: лінія, штрих, крапка, пляма. Елементарні графічні способи передавання характеру поверхні, форми та декору зображуваних предметів.	11	
4.	Силуєтно-площинне зображення. Ознайомлення з технікою гра-тографії. Малюнок ”Таємничий ліс”.	13	
5.	Живопис як вид образотворчого мистецтва. Матеріали й інструменти художника. Малюнок “Золота осінь” (монотипія).	15	
6.	Колір — головний засіб виразності живопису. Малюнок “Щедрий урожай”.	17	
7.	Актуалізація знань. Основні, похідні, теплі та холодні кольори.	21	
8.	Ознайомлення з поняттями “хроматичні кольори”, “ахроматичні кольори”. Збагачення палітри колірних відтінків. Малюнок “Котик мій сіренький”.	23	
9.	Мова графіки та живопису. Робота художньої майстерні видавництва “Веселка”.	25	
10.	Скульптура як вид образотворчого мистецтва, її основні ознаки. Ліплення сім’ї гарбузових.	29	
11.	Об’єм і фактура як засоби виразності скульптури. Ліплення лисички та лисенят.	31	
12.	Рельєф (опуклий і заглиблений). Передавання фактури поверхні в рельєфі. Рельєфне зображення рибок.	33	
13.	Архітектура як вид мистецтва. Основні елементи архітектурних споруд. Хатинка Баби-Яги.	35	
14.	Силуєтне зображення будівель.	37	
15.	Декоративно-прикладне мистецтво та засоби його виразності (декоративні форми, колір, орнамент). Скатертину для Снігуроньки.	39	
16.	Симетрична форма та роль вісі симетрії в побудові. Поєднання силуетної форми й декору. Новорічна іграшка (ангелятко).	41	
17.	Композиційні засоби досягнення виразності зображення (вибір формату, розміру зображення). Ілюстрація до казки І. Франка “Заєць та Їжак”.	43	
18.	Пропорції та масштаб. Будова фігури людини. Малюнок казкового героя Буратіно.	45	
19.	Рівновага у композиції. Досягнення композиційної рівноваги шляхом розташування на площині великих і малих елементів.	47	
20.	Композиційний центр. Виокремлення головного в композиції. Натюрморт з фруктів.	49	
21.	Статична та динамічна композиція. Елементарне передавання динамічного стану об’єктів. Малюнок “Хуртовина”.	51	
22.	Способи передавання глибини простору за принципами “ближче-нижче-більше”, “далі-вище-менше”. Малюнок української хати.	53	
23.	Симетрія як найпростіший композиційний засіб організації площини. Досягнення рівноваги в асиметричній композиції. Витинанка “Святковий букет”.	55	

№ з/п	Тема уроку	№ с.	Дата
24.	Зображувальні можливості кольору. Поняття “колорит”, “колірна гама”, “колірні асоціації”. Малюнок “Танок метеликів”.	57	
25.	Відтворення глибини простору за допомогою кольору. Деталізація переднього плану методом загороджування. Груповий проект “Весна прийшла”.	59	
26.	Відтворення особливостей будови та зовнішнього вигляду об’єкта під час ліплення. Композиція “У зоопарку”.	61	
27.	Формування художньо-конструктивних навичок створення статичного чи динамічного образу в скульптурі (круглій або рельєфній). Персонажі казки “Золотий ключик, або Пригоди Буратіно”.	63	
28.	Декоративна стилізація форми. Створення декоративних образів в об’ємі. Груповий проект “Поляна з кульбабок”.	65	
29.	Народна іграшка. Декоративний коник і баранець.		
30.	Ознайомлення з традиціями писанкарства в Україні. Колірна гама, символіка писанок різних районів України. Великодня листівка.	69	
31.	Використання стилізації та ритму як засобів створення орнаменту. Види орнаменту. Мій рушничок.	71	
32.	Вибір формату, виявлення головного та другорядного під час створення декоративної композиції. Композиція “Півень серед квітів”.	73	
33.	Розширення уявлень про симетричну форму. Ознайомлення з різноманітними прийомами обробки паперу. Груповий проект “Панно з квітами”.	75	

УРОК 1

Дата _____

Клас _____

Тема. Мистецтво в нашому житті. Пропедевтичне ознайомлення з видами образотворчого мистецтва, головними засобами виразності. Малюнок “Сонячний день”.

Мета. Ознайомити учнів з різними видами образотворчого мистецтва; вчити бачити красу навколишнього світу та відображати її в малюнках; використовувати в своїх творах різноманітність кольорової палітри, формувати естетичний смак, виховувати любов до рідного краю.

Обладнання для вчителя. Таблиці, ілюстративний матеріал і твори образотворчого мистецтва (вишивки, статуетки, писанки, декоративний посуд).

Обладнання для учнів. Альбоми, кольорові олівці, прості олівці, гумки.

Додатковий матеріал до уроку

Хід уроку

I. Організаційний момент.

Світ навколо, наче казка,
неповторний, чарівний.
І побачити прекрасне
швидше ти лише зумій.
Сонечко заходить в клас,
до роботи братись час.
Пензлик ти мерщій бери,
все, що бачиш, відтвори.

II. Повідомлення теми уроку.

— Світ навколо нас надзвичайно красивий. Твори образотворчого мистецтва допомагають нам краще зрозуміти красу цього світу. Мистецтво вчить умінню глибоко бачити життя, розширює світогляд, пробуджує увагу і фантазію.

Картини і малюнки, пам'ятники і статуетки, плакати й ілюстрації в книжках, чудово оздоблені предмети побуту — все це твори образотворчого мистецтва.

III. Актуалізація опорних знань.

1. Слово вчителя.

— Здавна людина тягнулася до прекрасного. Про це свідчать наскельні малюнки, старовинні глечики, статуетки, прикраси.

У первісної людини з'явилася потреба в оздобленні тоді, коли з глини вона виліпила перший глечик. І здався він їй не дуже гарним. За допомогою вуглини намалювала квітку, що росла біля печери, листочки, краплинки і кривульки. Це їй сподобалося, почала вона розмальовувати стіни печери, прикрашати одяг. Ці звичаї збереглися до нашого часу.

2. Робота з таблицею № 1.

3. Робота з підручником (с. 6–7).

а) Бесіда вчителя з опорою на таблиці № 34–38.

— Всі твори можуть бути виконані у стилі графіки (ілюстрації, етикетки, плакати, афіші), живопису (картини), декоративно-прикладного мистецтва (вишивка, кераміка, писанки), архітектури (будинки, церкви, музеї), скульптури (пам'ятники) та дизайну (прикрашання територій і будівель).

— Які твори мистецтва є у вас вдома?

4. Гра “З'єднай стрілочками” (с. 8).

Т. Шевченко. Ілюстрація до твору “Сліпа”

В. Монастирський “Верховинка”

К. Белашова “Дівчинка”

Таріль

Вишитий рушник

Газон

Види Києва

скульптура

графіка

живопис

архітектура

дизайн

декоративно-

прикладне мистецтво

5. Фізкультхвилинка.

Щоби гарно малювати,
треба пальці розім'яти;

УРОК 15

Дата _____

Клас _____

Тема. Декоративно-прикладне мистецтво та засоби його виразності (декоративні форми, колір, орнамент). Скатертина для Снігуроньки.

Мета. Ознайомити учнів з різними предметами декоративно-прикладного мистецтва, засобами його виразності (кольором, формою, орнаментом), різними формами декору; виховувати відчуття кольору та форми, вміння правильно декорувати різні предмети; вчити охайності та точності під час роботи.

Обладнання для вчителя. Таблиці, виставка виробів декоративно-прикладного мистецтва (вишивка, різьба, посуд, іграшки з глини, витинанки, бісероплетіння).

Обладнання для учнів. Альбоми, кольоровий та білий папір, фарби, пензлі, посудини з водою.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Повідомлення теми та мети уроку.

III. Актуалізація опорних знань.

1. Слово вчителя.

— У перекладі з французької “декор” — це малюнок, краса. Отже, декоративно-прикладне мистецтво — це мистецтво прикрашати різні речі: одяг, посуд, будинки.

Здавна нашому народу притаманний потяг до прекрасного. Кожна хата хизувалася вишитими рушниками, розписаним глиняним посудом, вишитим та декорованим одягом.

Тому про декоративно-прикладне мистецтво говорять, що воно є побутове, ужиткове, таке, що нас постійно оточує, прикрашає наше життя.

— Які речі декоративно-прикладного мистецтва є у вас удома?

2. Види декоративно-прикладного мистецтва.

а) Вишивка.

Гострий кінчик дуже маю,
в вушко нитку протягають,
дуже люблю працювати,
шити й одяг прикрашати. (Голка.)

— Що роблять голкою?

— Що прикрашають вишивкою?

— Що зображують на вишивках?

— Як називають людину, яка вишиває?

б) Гончарство.

Можу все для вас зробити,
посуд, іграшку зліпити.
Тож прислухайся, мій друг,
як співа гончарний круг.

Гончарство — це вироби з глини: іграшки, посуд, прикраси.

— Як називають людину, яка займається гончарством?

в) Різьба по дереву.

Чи шкатулку, чи полицку,
чи для булочки хлібничку
може він для вас встругнуть,
бо різьбяр його зовуть.

— Що зображують на виробах з дерева?

г) Писанкарство.

Котились писанки по травах,
по квітах пишних, кучерявих.
Ввібрали фарби неба і землі
ці диво-витвори малі.

— Що таке писанки?

— Що на них зображують?

Додатковий матеріал до уроку

3. Робота з підручником (с. 54–55).

— Які предмети ви бачите на малюнках?

— Чим вони нас вражають? (*Формою, кольором, орнаментом.*)

— Чим ще можна прикрасити вироби? (*Бісером, блискітками, камінчиками, стрічками, нитками.*)

— Дуже багато виробів прикрашено (декоровано) кольоровими орнаментами квітів, листя, птахів.

Орнамент — це візерунок, побудований на ритмічному повторенні геометричних елементів або стилізованих рослинних чи тваринних мотивів.

4. Фізкультхвилинка.

Білесенькі сніжиночки,
вродились ми з води,
легенькі, як пушиночки,
спустились ми сюди.
Ми хмарою носилися
від подиху зими,
і весело крутилися
метелицею ми.

5. Практична робота.

— Оскільки на вулиці зима, то й орнамент у нас буде зимовий.

На узліссі Дід Мороз
з внучкою живе,
господарство в хаті
справно він веде.
Гості йдуть до діда в хату,
буде радо всіх стрічати,
та накрити стіл не може,
є на те важна причина:
десь пропала чарівна
срібна скатертина.

— Снігуронька дуже засмутилася. Чи готові ви їй допомогти?

— Подумайте, що на скатертині можна зобразити? (*Сніжинки, гілочки ялинки, сніговиків, снігурів, гілочки з інієм.*)

Пам'ятайте!

В орнаменті узор має повторюватись.

Порядок роботи.

• Зобразіть в чотирьох кутках основні елементи.
• Визначте середини всіх сторін і знову зобразіть основні елементи по середині.

• Доповніть іншими узорами площини, що залишилися без візерунків.

• Пофантазуйте і закінчіть роботу.

(*Орнамент зі сніжинок можна зобразити як на білому папері голубою або синьою фарбою, так і на синьому, білою фарбою.*)

IV. Підсумок уроку.

1. Виставка учнівських робіт.

2. Оцінювання робіт учителем.

Папір є найбільш доступним і простим матеріалом для виконання різних видів робіт (складання, вирізування, гофрування, прорізування, скручування і т.д.).

— Пам'ятайте про правила безпеки при роботі з ножицями.

— Розгляньте квіти і подумайте, за допомогою яких прийомів обробки паперу можна їх відтворити.

Підсніжник — білий, листки можна зробити способом вирізування.

Фіалочка — фіолетова, пелюстки можна зробити способом вирізування і закручування.

Медунка — жовта, пелюстки можна зробити способом гофрування і зв'язування.

Кульбабка — жовта, пелюстки можна зробити способом складання і розрізування.

Сон-трава — фіолетова, пелюстки можна зробити способом вирізування і закручування.

Стеблини — скручування паперу в рулончик.

3. Фізкультхвилинка.

4. Практична робота. (Альбом, с. 62.)

а) Робота в групах.

Кожна група вибирає квітку, яку буде виготовляти.

Порядок роботи.

• Обговоріть спосіб виготовлення квітки.

• Обговоріть спосіб виготовлення листків і стебла.

• Розподіліть роботу між членами групи.

• З'єднайте частини квіток.

б) Оформлення загального панно.

Кожна група бере участь у загальному обговоренні композиції та її створенні.

Пам'ятайте!

• Предмети на передньому плані більші і розміщені нижче.

• Предмети на задньому плані — менші і розміщені вище.

Учні закінчують композицію (вирізають і приклеюють хмарки, сонечко, метелики тощо).

в) Виготовлення голуба.

— Які види робіт з папером ви ще знаєте? (*Аплікація, витинанка, паперопластика.*)

— Сьогодні ми спробуємо виготовити голуба з паперу способом згинання. Такі іграшки називають оригамі. Цей вид мистецтва прийшов до нас з Японії.

Найпростіші оригамі — літачки, кораблики, шапки з паперу.

5. Робота з таблицею № 33.

IV. Підсумок уроку.

1. Виставка учнівських робіт.

2. Оцінювання робіт учителем.

Список використаної літератури

1. Відгадай. — К.: Радянська школа, 1981.
2. Дубіч Т.А. Диво писанка. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2008.
3. Дубіч Т.А. Нестандартні виховні заходи (1–3 кл.). — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2010–2012 рр.
4. Дубовик М.Ф. Ліплення в дитячому садку. — К.: Радянська школа, 1947.
5. Іванько М.Р., Коструба С.С. Перлина. — К.: Навчальна книга, 2001.
6. Іванько М.Р., Коструба С.С. Живинка. — К.: Навчальна книга, 2000.
7. Сучасний тлумачний словник української мови. — Харків: ПП “Торсінг плюс”, 2009.
8. Трач С.К., Резніченко М.І. Образотворче мистецтво: Підручник для 2 кл. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2012.
9. Яreshko Л.Є. Весела абетка. — Чернігів: Десна, 1992.

Навчальне видання

СЕРІЯ «БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ»

ДУБІЧ Тетяна Андріївна

УРОКИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

2 клас

Посібник для вчителя

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Наталія Гаврішко*
Обкладинка *Аліни Воронкової*
Комп'ютерна верстка *Тетяни Золоєдової*

Підписано до друку 05.04.2013. Формат 60х84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 9,30. Умовн. фарбо-відб. 9,30.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-3347-3

